

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Č. j.: 010 2262/98 - 4007
Signatura: vc2ls101

Inspektorát č. R3
Okresní pracoviště: Kutná Hora

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Školské zařízení: Dům dětí a mládeže Čáslav, Chrudimská 132

IZO: 102814741

Ředitelka zařízení: Iva Hýblová

Zřizovatel: MěÚ Čáslav

Příslušný školský úřad: ŠÚ Kutná Hora

Termín inspekce: 10. listopadu 1998

Inspektoři: B. Hájek, Z. Fadrná

Předmět inspekce: Posouzení činnosti zařízení ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů (zákona č. 139/1995 Sb.):
Řízení DDM
Podmínky a průběh výchovně vzdělávací činnosti

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Deníky zájmových útvarů (dále ZÚ), přihlášky do ZÚ, dokumentace letní činnosti, personální dokumentace, Vnitřní řád DDM a řády pracoven, Výroční zpráva za školní rok 1997/98, Plán práce na školní rok 1998/99, propagační materiály, Výkaz o činnosti V 15-01, rozvrh ZÚ, vnitřní dokumentace zájmové činnosti příležitostné, zápisy z porad.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1. Koncepční záměry.

Koncepce i činnost DDM v Čáslavi je poznamenána **provizoriem**: ze stávajících prostor má zařízení výpověď, nejsou ujasněny prostory, do kterých bude přesunut, ředitelka je pouze pověřena řízením, DDM nemá právní subjektivitu, jak stanovuje vyhl. MŠMT č. 432/1992 Sb., § 1. Stav může ilustrovat také to, že místo státního znaku nad názvem zařízení na budově (jak určuje vyhl. MV č. 435/1990 Sb.) je firma jiného soukromého subjektu, který v budově sídlí. Tyto a další okolnosti mohou vysvětlovat, že zařízení sice funguje, má celoroční plán, jeho výroční zprávu vzala na vědomí Městská rada v Čáslavi svým usnesením, ale činnost DDM, obsah nabídky, zaměření a následně i menší ohlas u potenciálních účastníků činnosti neodpovídá současným požadavkům na tento typ zařízení pro volný čas dětí a mládeže. Převaha plánovaných i realizovaných činností je v kroužcích určených zejména mladšímu školnímu věku, ostatní požadované činnosti dle

vyhl. MŠMT č. 432/1992 Sb. nejsou proporčně zastoupeny. Málo činností je pro žáky 2. stupně ZŠ a nabídka zájmové činnosti pravidelné pro žáky starší 15 let není žádná..

Koncepce činnosti DDM v Čáslavi vychází z překonaného pojetí činnosti středisek pro volný čas dětí a mládeže. Neujasněné postavení DDM nepodporuje hledání nových metod a forem práce.

2. Naplňování poslání DDM. Plánování výchovně vzdělávacího procesu

Plán na školní rok 1998/99 obsahuje v podstatě stejnou nabídku jako v minulém školním roce. Bylo plánováno zahájení činnosti 32 ZÚ. V době inspekce pracovalo 34 útvarů, z čehož bylo 22 pro žáky 1. stupně ZŠ, 10 pro žáky 2. stupně, 2 pro předškoláky, pro žáky starší 15 let není žádná nabídka v pravidelné zájmové činnosti. Zájmová činnost pravidelná, která je osou činnosti v DDM Čáslav, je zaměřena na mladší školní věk. Děti z této věkové skupiny lze prostřednictvím rodičů snadněji získat a také vedení zájmové činnosti nevyžaduje specializaci či zvýšenou odbornost. Obsahové zaměření nabídky ZÚ je následující (název kroužku neodpovídá užitému tematickému začlenění): Keramika - 8, Dívčí dovednosti - 6, Jazykové kurzy - 4, Hra na kytaru - 4, Výpočetní technika - 3 a po 2 ZÚ Předškolní výchova, Kurz psaní strojem, Šachy. Nejvíce jsou naplněny ZÚ výpočetní techniky a přírodovědy. Nejméně členů mají kroužky ze skupiny dívčích dovedností, což je částečně dáno i prostorovými možnostmi kluboven. Činnost DDM končí denně již v 17 hod. *Stávající struktura nabídky ZÚ je jednostranná, není určena širokému spektru potenciálních účastníků jak ukládá vyhláška MŠMT o střediscích pro volný čas dětí a mládeže.*

V zájmové činnosti příležitostné DDM letos plánuje 61 akcí, v loňském roce jich vykázal 124 (s 2150 účastníky), tento rozdíl zatím nelze zhodnotit, neboť plán zařízení je rámcový, vedení by s ním mělo operativně pracovat a může některé akce dodatečně zařadit. Pravidelně je organizováno tzv. "Páteční odpoledne", které je však dle vnitřní dokumentace navštěvováno 5 - 10 dětmi, což je málo. DDM organizuje v souladu se svým posláním i víkendové akce, v loňském roce vykazuje 14 akcí s účastí 247 dětí i dospělých. *Koncepce příležitostné zájmové činnosti není zcela dořešena, k tomu přispívá i nedořešená prostorová situace.*

O prázdninách uspořádal DDM 2 tábory, jeden samostatně a druhý na základě písemné dohody o spolupráci s MO Svazu rybářů. Na letošní rok plánuje 1 tábor. Nabídku spontánních aktivit sice plán zmiňuje, leč dále již není ani zhodnocena ve zprávě za minulý rok a ani ji v letošním roce nepropaguje na veřejnosti. Plán neobsahuje konkrétní naplňování individuální práce s talenty a rezignuje na organizaci soutěží (dle vyhl. MŠMT č. 431/1992 Sb.). Tyto činnosti má DDM dle vyhl. MŠMT č. 432/1992 Sb., § 2 uskutečňovat, tudíž i plánovat, byť rámcově (viz § 3, odst. 3 citované vyhlášky).

Rámcový plán práce na školní rok 1998/99 svým zaměřením a plánovanými činnostmi neodpovídá širokému poslání, které má DDM splňovat.

3. Odborné a pedagogické řízení

3.1 Organizační struktura

V DDM pracují 3 interní pedagogové a 8 externích vedoucích ZÚ. V zařízení jsou zpracovány náplně práce, které však svou obecností nejsou plně funkční. Formulace stanovení míry přímé výchovné povinnosti neumožňuje vedení operativně zabezpečovat úkoly, které by vyplývaly z pružnějšího reagování na zájem o nabízené pořady DDM. Ředitelka určila zodpovědnosti za jednotlivé pracovní a činnosti.

Vnitřní řád zařízení je zpracován a jsou i vyvěšeny řady pracoven, tyto dokumenty by bylo užitečné novelizovat, aby více vycházely z chodu zařízení.

Organizační struktura je odpovídající stávajícímu zaměření a rozsahu činnosti DDM. Část vnitřních DDM dokumentů je nutné doplnit.

3.2 Personální struktura

Všichni interní pedagogové splňují předepsanou pedagogickou kvalifikaci. Ve vedení zájmových útvarů se dle pedagogické dokumentace zaměřují především na standardní, méně náročné činnosti. Tomu odpovídá i zaměření nabídky na nižší věkové kategorie. Z hlediska pedagogiky volného času v jejich činnosti převažuje výchova ve volném čase, v menší míře se uplatňuje cílená výchova k volnému času probíhající zejména náročnějšími zájmovými činnostmi u žáků starších 11 let.

Vyšší specializace mohou přinášet externí vedoucí ZÚ a tím i zvýšit zájem o činnost v kroužcích (viz. naplněnost kroužků rybářských a výpočetní techniky). DDM má pouze 8 stálých externích spolupracovníků. Pro změnu koncepce i strukturu činnosti bude potřeba získat další spolupracovníky z řad pedagogů, členů zájmových sdružení i pracovníků dalších institucí, se kterými by DDM měl navázat užší kontakt.

Personální struktura interních pedagogů by byla pro zařízení odpovídající, pokud by byla doplněna větším počtem externích pracovníků.

3.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Interní pedagogové mají základní pedagogické vzdělání pro vychovatelky. Dále se zúčastňují různých krátkodobých specializovaných vzdělávacích akcí pořádaných IDM MŠMT. Z hlediska změny koncepce činnosti by byly užitečné stáže na jiných DDM, které naplňují nové pojetí nabídky pro volný čas v obdobném městě.

Dle dokumentace není výrazná součinnost s externími pracovníky. DDM by měl hledat prostředky a způsoby jak rozšířit jejich počet a posilovat jejich vazbu se zařízením.

4. Kontrolní systém. Kontrola a hodnocení

Kontrolní činnost ředitelky a její závěry jsou probírány a hodnoceny dle zápisů na poradách DDM, leč ze zápisů vyplývá, že kontroly nejsou důsledné a opatření dostatečně účinná.

Ředitelka v ZÚ hospituje a o hospitacích vede podrobné a pečlivé zápisy, dle nich se snaží v činnostech nacházet především pozitivní momenty, méně již na základě analýzy hledat prvky na případná zlepšení či obohacení činnosti.

Kontrola plánů práce ZÚ v denících nebyla důsledná. Plány práce jsou v některých případech formální (v ZÚ začátečníků je stejný plán práce jako u pokročilých), nebo bez znalosti problematiky - v ZÚ předškoláků se mají děti dle plánu naučit číst a psát.

Systém kontrolní činnosti i jeho výstupy odráží stav provizoria a nejasné koncepce tohoto zařízení.

5. Informační systém

O činnosti je veřejnost informována ve vývěsních skřínkách DDM na autobusovém nádraží a ve školách. Často je o akcích DDM následně pochvalně psáno i v místním tisku. Problémem informací o akcích DDM je, že nemají náborový charakter - neobracejí se

k možným účastníkům, obsahují pouze název akce, není na nich vyznačeno co by účastníky přilákalo, pro jakou věkovou skupinu je činnost určena atd. Důsledkem toho je i poměrně malá účast např. na pátečních akcích, které jsou pracovníci pečlivě připravovány. Propagace činnosti je nenápaditá, využívá především standardních letáčků.

DDM nevystupuje jako subjekt vstupující na trh volného času.

6. Vedení povinné dokumentace

Plán činnosti na školní rok 1998/99 byl zpracován, ale po dohodě se zřizovatelem nebyl dosud projednán, vzhledem k připravovanému konkursu. Zpráva za uplynulý školní rok byla zpracována a zřizovatel ji vzal na vědomí.

Deníky ZÚ jsou vedeny ve standardních osvědčených tiskopisech s dostatečnou vypovídací hodnotou, byť s dílčími formálními nedostatky. Přihlášky do ZÚ jsou uloženy. V zápisech o činnosti ZÚ je zaznamenáno poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Zájmová činnost příležitostná je vykazována na vnitřních formulářích měsíčně a dále je v DDM veden seznam akcí s počty účastníků.

Prázdninové tábory mají uloženou předepsanou dokumentaci dle vyhlášky MZSV č. 185/1990 Sb. Kniha úrazů je vedena.

Pedagogická dokumentace je vedena na standardní úrovni.

7. Výroční zpráva

DDM zpracoval na přání zřizovatele výroční zprávu jako zpracovávají školy. Zpráva byla přijata, nebyla však podnětem pro zpracování koncepce (byť i dílčí) nabídky pro volný čas dětí a mládeže v místě.

8. Efektivnost využívání finančních prostředků

Přidělené finanční prostředky kryjí základní provoz zařízení. Účastnické příspěvky ZÚ jsou rozděleny na dvě pololetní nerovnoměrné platby, při čemž není zcela zohledněn charakter a rozsah činnosti. Výše účastnického příspěvku neodráží dostatečně atraktivitu zvoleného ZÚ, ani výši skutečných nákladů. Výše příspěvků je stanovována relativně paušálně.

V nákupu materiálního zabezpečení zájmové činnosti se projevuje nekonceptnost zařízení: byl pořízen rotoped, který je nyní nevyužitý, pro 2 ZÚ bylo pořízeno 6 nových psacích strojů (zařazení těchto tzv. zájmových útvarů zaměřených na individuální výcvik psaní strojem do činnosti DDM může být sporné). Na druhé straně děti z keramických kroužků (v tomto školním roce pracuje 8 ZÚ) nemají dřevěné podložky a válečky na rozválení hlíny a mají si je nosit z domova.

DDM v Čáslavi nemá právní subjektivitu, a proto jeho hospodaření není zcela standardní.

9. Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Materiálně technické podmínky pro zájmovou činnost v DDM odrážejí plně stav provizoria. DDM má pro činnost s dětmi k dispozici 4 místnosti v I. poschodí budovy na autobusovém nádraží: Herna (kapacita 10 osob), Malá klubovna (kapacita 16 osob), Velká klubovna (kapacita 24), Kuchyňka pro tzv. dívčí kluby (8 osob). Zařízení kluboven je univerzální a pro jednotlivé činnosti se musí přizpůsobovat. Např. práce keramických kroužků je v neadekvátním prostředí. Dispoziční řešení neodpovídá požadavkům pro volnočasové aktivity. Prostory jsou udržovány v čistotě a pro výzdobu jsou využívány

práce členů ZÚ. Výzdoba je obměňována. S omezováním prostor DDM je část zařízení složena a nevyužita - např. pro stolní tenis apod.

Pro činnost některých ZÚ si pronajímá DDM prostory a inventář jiných subjektů (tělocvičny, pracovny pro výpočetní techniku).

Klubovny DDM jsou vzhledem k majetkoprávním sporům a koncepci zaměřené na jednu věkovou skupinu a jsou využity během týdne méně, než je celostátní průměr. Optimální využití každé klubovny by mělo být přibližně 20 hod. týdně.

10. Hodnocení psychohygienických podmínek

Vybavení pracoven DDM je univerzální, pro specializované činnosti se musí upravovat. Alternativní využívání prostor je omezeno. Dispoziční řešení a velikost kluboven je v některých případech limitující jak pro náplň činnosti, tak pro počet účastníků. Místnosti jsou standardně zařízeny jako klubovny, kde je nutné při činnostech sedět u stolu, zájmové aktivity vyžadují i jiné uspořádání prostoru. Klubovny mají vlastní provozní řád, jsou vypracovány vnitřní pokyny i pro činnost vybraných ZÚ. V navštívených ZÚ panovala klidná a radostná atmosféra.

Vchod do DDM, chodba a přilehlé prostory nenavozují atmosféru zařízení pro volný čas dětí a mládeže. Umístění budovy na autobusovém nádraží by mohlo být využito pro nabídku spontánních aktivit, avšak na druhé straně není atraktivní pro zařízení volného času. Umístění DDM v jedné budově s rušnou restaurací není výchovně optimální.

Psychohygienické podmínky v nichž DDM působí neodpovídají obecným požadavkům na zařízení pro volný čas dětí a mládeže.

11. Hodnocení kvality výchovně vzdělávací činnosti

Členové ZÚ DDM dle výroční zprávy v loňském roce dosáhli dílčích úspěchů v různých soutěžích. Dle struktury nabízené činnosti v plánu na školní rok 1998/99 DDM neaspiruje na vyšší cíle. V zájmové činnosti pravidelně se zaměřuje převážně na naplňování volného času, méně pak na vytváření návyků pro samostatné budoucí naplňování volného času účastníky. Obdobně je koncipována i zájmová činnost příležitostná.

Výchovně vzdělávací působení DDM více vychází ze stávajících personálních podmínek než ze struktury zájmů stávající mladé generace.

12. Hodnocení podmínek a výsledků formativního působení

Činnost DDM je poznamenána provizorními podmínkami prostorovými, organizačními i personálními. Jeho pojetí nabídky pro volný čas dětí a mládeže vychází jak ze stávajícího provizoria, tak částečně i z překonaného pojetí. V činnosti byly zaznamenány dílčí úspěchy a jistý obrat může signalizovat i koncepce zařízení zpracovaná k Žádosti o finanční dotaci na protidrogovou politiku vlády ČR v roce 1999, datovaná 1.9.1998.

ZÁVĚRY

1. DDM v Čáslavi pracuje v provizorních podmínkách provozních, organizačních a personálních.

2. Nabídka aktivit pro volný čas je zúžená a se zaměřuje pouze na část dětské populace.
3. Činnost DDM nenaplnuje zcela poslání vymezené vyhl. MŠMT č. 432/1992 Sb. a to pro vnější překážky, tak z nejasnosti koncepce.
4. Pro výkon ČŠI byly připraveny dobré podmínky.

Doporučení k další činnosti DDM v Čáslavi

1. Dát právní postavení DDM do souladu s § 1 vyhl. č. 432/1992 Sb.
2. Dle možnosti vyřešit ostatní provizoria zatěžující činnost DDM.
3. Zpracovat koncepci nabídky volnočasových aktivit DDM pro dětskou populaci v místě s plánováním celé šíře činností, jak je vymezuje vyhl. č. 432/1992 Sb., § 2. Koncepci zpracovat v kontextu činnosti ostatních subjektů nabízejících aktivity volného času v Čáslavi.

V Praze dne 16. listopadu 1998

razítko

Podpisy inspektorů: vedoucí týmu B. Hájek, v. r.

členové týmu Z. Fadrná, v. r.

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzala dne 18. 11. 1998

razítko

Podpis ředitelky DDM Hýblová, v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo č.j. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	2. 12. 1998	032 321/98-2050
Školský úřad:	2. 12. 1998	032 322/98 - 2050
Rada školy	není zřízena	

Připomínky k inspekční zprávě nebyly zaslány.